

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 19. februar 2021
Kontor: Internationalt kontor
Sagsbeh: Johan Unna
Sagsnr.: 2021-612-0040
Dok.: 1857222

Samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på de uformelle videokonference for justits- og indenrigsministre den 11.-12. marts 2021

Side:

3-11	Punkt 1:	Forordning om europæisk editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager.
- <i>Statusorientering</i>
12-21	Punkt 2:	Direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager
- <i>Statusorientering</i>
22-25	Punkt 3:	Lagring af data (logging)
- <i>Politisk drøftelse</i>
26-27	Punkt 4:	Etableringen af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO)
- <i>Statusorientering</i>
28-31	Punkt 5:	Rådskonklusioner om den nye strategi for implementering af EU's

Charter om Grundlæggende Ret-
tigheder

- *Politisk drøftelse*

32-35 Punkt 6:

Rådskonklusioner om EU's rapport
om unionsborgerskab 2020

- *Statusorientering*

36-38 Punkt 7:

Europæisk juridisk uddannelse i
2021-2024

- *Orientering fra formandskabet*

Dagsordenspunkt 1: Forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i marginen.

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2018) 225 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en statusorientering om trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet. Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018 og til direktivforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog en endelig position til forslagene den 14. december 2020, hvorefter den første trilogforhandling blev afholdt den 10. februar 2021. Forslaget har overordnet til formål at lette indsamlingen af elektronisk bevismateriale på tværs af landegrænser i straffesager. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forordningsforslaget er omfattet af retsforbeholdet, og forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det vurderes dog umiddelbart, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 17. april 2018 en pakke bestående af et forslag til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager samt et forslag til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

De to forslag supplerer de eksisterende EU-regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem EU's medlemsstater, samt den europæiske efterforskningskendelse. Danmark deltag ikke i sidstnævnte på grund af retsforbeholdet.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. I henhold til artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet

vedrørende retlige og indre anliggender) deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 og 62. Direktivforslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således vil være bindende for og finde anvendelse i Danmark. Begge forslag skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Forbedring af grænseoverskridende adgang til e-beviser har indgået i arbejdet med strafforfølgelse i cyberspace, der bl.a. omfatter spørgsmål om kryptering og e-beviser. Emnet har siden 2015 været drøftet på en række rådsmøder.

Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7. december 2018 og til direktivforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev indledt den 10. februar 2021, og der er indtil videre afholdt ét forhandlingsmøde med Parlamentet.

Sagen forventes sat på dagsordenen for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige forordningsforslag har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau. Den følgende gennemgang afspejler Rådets generelle indstilling til forordningsforslaget, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018. Det skal i den forbindelse understreges, at forslaget aktuelt er under trilogforhandling, og at der derfor løbende må forventes at blive fremsat kompromisforslag, der kan afvige fra Rådets generelle indstilling.

Forordningsforslaget bygger på princippet om gensidig anerkendelse og indfører europæiske kendelser om (1) udlevering og (2) sikring af elektronisk bevismateriale, der er lagret af en tjenesteudbyder, der udbyder sine tjenester i EU. De to typer kendelser kan kun udstedes i forbindelse med straffesager, herunder i forbindelse med efterforskning.

Begge typer kendelser vil skulle udstedes eller godkendes af en judiciel myndighed i en medlemsstat (udstedelsesstaten) og fremsendes ved brug af en særlig attest direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant, som tjenesteudbyderen – i medfør af det samtidigt fremsatte direktivforslag – har udpeget med henblik på indsamling af bevismateriale.

Forslaget adskiller sig fra andre retsakter, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse, ved, at myndighederne i den medlemsstat, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret (den fuldbyrdende medlemsstat), som udgangspunkt ikke inddrages, idet kendelsen sendes direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant.

Myndighederne i det land, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret, vil kun blive inddraget i særlige tilfælde, eller hvis tjenesteudbyderen eller repræsentanten ikke efterkommer kendelsen. Der pågår i øjeblikket forhandlinger om indførelsen af en såkaldt ”notifikationsprocedure” i forordningsforslaget. Notifikationsproceduren indebærer overordnet, at myndighederne i det land, hvor tjenesteudbyderen er repræsenteret eller etableret (fuldbyrdsmedlemsstaten), modtager en notifikation om kendelsen, når denne fremsendes til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant.

Forslaget finder kun anvendelse i grænseoverskridende situationer, det vil sige i tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i en anden medlemsstat end udstedelsesstaten. I de tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i samme medlemsstat som den udstedende myndighed, vil sikringen eller udleveringen af bevismaterialet skulle ske efter nationale regler. Forslaget finder ligeledes anvendelse, hvis tjenesteudbyderen ikke er etableret eller repræsenteret i EU, men udbyder tjenester i EU.

Efter forordningsforslaget skal kendelser således sendes direkte fra en myndighed i en medlemsstat til en tjenesteudbyders retlige repræsentant i en anden medlemsstat. En sådan ordning ville rejse spørgsmål i henhold til grundloven, hvis forordningen havde virkning for og fandt anvendelse i Danmark. Det skyldes, at danske myndigheder efter grundloven som udgangspunkt anses for at være enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser inden for det danske territorium (det såkaldte uskrevne grundlovsforbud), herunder til at optræde med retligt forbindende virkning direkte over for virksomheder og personer i Danmark.

Idet forordningen er omfattet af retsforbeholdet og dermed ikke finder anvendelse i Danmark, vil kendelser efter forordningsforslaget ikke vil kunne rettes til og fuldbyrdes direkte over for virksomheder etableret i Danmark. Derimod kan kendelser rettes til sådanne virksomheders retlige repræsentanter, som er udpeget i en anden medlemsstat, ligesom de kan fuldbyrdes, over for virksomhedens retlige repræsentant, af myndighederne i det pågældende medlemsland. Sådanne kendelser vil derfor ikke få retlig virkning i Danmark.

På den baggrund vurderes det, at forordningsforslaget ikke i sin nuværende form rejser spørgsmål i forhold til grundloven.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), som vedtog den endelige ordfører-rapport den 14. december 2020.

Europa-Parlamentet foreslår bl.a. at sammenlægge forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager med direktivforslaget om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager, så der alene lægges op til at vedtage én samlet forordning om e-beviser.

Endvidere foreslås det, at den forpligtelse, der fremgår af direktivforslaget til at forpligte tjenesteudbydere af visse elektroniske tjenester, som udbyder tjenester i EU, til at udpege en retlig repræsentant begrænses til at finde anvendelse for tjenesteudbydere, der ikke er etableret i EU, og tjenesteudbydere, der er etableret i et medlemsland, der ikke er bundet af forordningen.

Europa-Parlamentet lægger endvidere op til at ændre definitionerne på de typer af data, der er omfattet af forordningsforslaget, herunder foreslås der bl.a. tre typer af datakategorier (abonnementsdata, trafikdata og indholdsdata) frem for de fire typer af datakategorier (abonnementsdata, adgangsdato, transaktionsdata og indholdsdata), som fremgår af Kommissionens oprindelige forordningsforslag.

Herudover foreslås det bl.a., at forordningsforslaget skal indeholde en udvidet notifikationsmekanisme i henhold til udstedelsen af europæiske editions- og sikringskendelser.

Det bemærkes, at trilogforhandlingerne om forslaget blev indledt den 10. februar 2021, og at det forventes, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger løbende vil blive fremsat kompromisforslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at den grænseoverskridende dimension af de identificerede problemer betyder, at det er nødvendigt med tiltag på EU-niveau. Kommissionen har bl.a. anført, at de kriminalitetstyper, der findes elektroniske beviser for, ofte vedrører situationer, hvor den infrastruktur, de elektroniske beviser lagres på, samt tjenesteudbyderen, der driver infrastrukturen, er omfattet af en anden national retlig ramme – inden eller uden for EU – end den retlige ramme, som ofret og gerningsmanden er omfattet af. Som følge heraf kan det være meget tidskrævende og vanskeligt for det kompetente land at få effektiv adgang til elektroniske beviser på tværs af grænserne uden fælles minimumsregler.

Kommissionen har anført, at medlemsstaterne hver for sig vil have særligt svært ved at tage højde for den forskelligartede regulering i medlemsstaterne og ved at forbedre samarbejdet efter den nuværende EU-lovgivning, navnlig via den europæiske efterforskningskendelse.

På baggrund af de forskellige retlige tilgange, antallet af berørte politikområder (sikkerhed, grundlæggende rettigheder, herunder proceduremæssige rettigheder og beskyttelsen af personoplysninger, samt økonomiske aspekter) samt den brede vifte af interessenter vurderer Kommissionen således, at det er mest hensigtsmæssigt med lovgivning på EU-niveau for at kunne adressere problemerne.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Danmark har – med enkelte undtagelser – ikke gennemført særlig lovgivning om gensidig retshjælp i straffesager. Det antages imidlertid med støtte i retspraksis, at udenlandske begæring om efterforskningskridt i Danmark kan imødekommes, uanset om fremsættelsen og behandlingen af retsanmodninger er reguleret i en aftale, der finder anvendelse mellem Danmark

og den anmodende stat. De relevante efterforskningskridt gennemføres i givet fald på grundlag af en analog anvendelse af de relevante bestemmelser i retsplejeloven, idet en udenlandsk anmodning om efterforskning, herunder ransagning, beslaglæggelse samt edition, kan imødekommes, hvis det pågældende efterforskningskridt kunne gennemføres i forbindelse med en tilsvarende national strafferetlig efterforskning.

Lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union indeholder endvidere en række særlige regler og procedurer for retshjælp til andre medlemsstater for så vidt angår fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser.

Princippet i reglerne om gensidig retshjælp er, at anmodninger om retshjælp fremsendes mellem de relevante myndigheder i medlemsstaterne.

Der findes ikke regler om fremsendelse af kendelser om udlevering af bevismateriale i straffesager direkte til en tjenesteudbyder på tværs af landegrænserne.

Forslaget supplerer således de eksisterende regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

7. Konsekvenser

Forordningsforslaget er som nævnt fremsat med hjemmel i EUF-traktatens artikel 82, stk. 1. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningsforslaget, ligesom forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller øvrige konsekvenser for Danmark.

Det bemærkes imidlertid, at forordningsforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, hvorfor det umiddelbart vurderes, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark, herunder for erhvervslivet. Danmarks stilling i relation til forordningsforslaget er i øjeblikket ved at blive nærmere afdækket i samarbejde med Kommissionen i lyset af Dan-

marks tilknytning til direktivforslaget. De mulige konsekvenser af forordningsforslaget vil på baggrund af resultatet af denne undersøgelse kunne fastlægges nærmere.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, Politiforbundet, Datatilsynet og Domstolsstyrelsen har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening, Erhvervsstyrelsen, Dansk Erhverv og Advokatrådet har afgivet høringssvar med bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening har bl.a. anført, at det er et grundlæggende problem ved forordningsforslaget, at det giver myndigheder mulighed for at operere direkte i andre EU-lande, ved at udstede bindende editionskendelser til tjenesteudbydere, uden at involvere myndighederne i modtagerlandet. Med forordningsforslaget overlades det dermed til private tjenesteudbydere at værne om borgernes retssikkerhed og grundlæggende rettigheder.

Dansk Erhverv har bl.a. anført, at der på tværs af grænser er behov for en ny måde at behandle og fremskaffe elektronisk bevismateriale i straffesager - forudsat at det ikke går ud over tjenesteudbyderes mulighed for at beskytte brugernes data. Imidlertid ses der med bekymring på den situation, at Dan-

mark står uden for de retslige instrumenter introduceret i forordningsforslaget. På den baggrund opfordrer Dansk Erhverv bl.a. til en analyse af eventuelle modstridende forpligtelser samt en mulig justering af dansk lovgivning med henblik på at sikre overensstemmelse med forordningen.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af direktivforslaget kan medføre administrative byrder for erhvervslivet.

9. Forhandlingssituationen

Forordningsforslaget har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau forud for den første trilogforhandling med Europa-Parlamentet den 10. februar 2021, men der er endnu ikke kendskab til de andre medlemsstaters officielle holdninger til det endelige forslag.

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning på den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man umiddelbart overordnet positivt indstillet over for forslaget, der har til formål at lette det retlige samarbejde i straffesager.

Det bemærkes dog, at Danmark, som følge af retsforbeholdet, ikke vil deltage i en kommende vedtagelse af forordningsforslaget, som derfor ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Som følge af det samtidigt fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, vil forslagene dog kunne medføre visse konsekvenser for Danmark, jf. pkt. 7. I forbindelse med de aktuelle trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet vil man fra dansk side derfor fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forordningsforslaget har sammen med det samtidigt fremsatte direktivforslag senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. marts 2019 med henblik på forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019.

Forordningsforslaget blev forelagt sammen med direktivforslaget forud for den uformelle videokonference for justitsministre den 2. december 2020 under dagsordenspunktet ”Retlige aspekter af terrorbekæmpelse: c) Digitalt samarbejde”.

Dagsordenspunkt 2: Direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i marginen.

Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM (2018) 226 endelig

1. Resume

Sagen er på dagsordenen den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en statusorientering om trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet. Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018 og til direktivforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog en endelig position til forslagene den 14. december 2020, hvorefter den første trilogforhandling blev afholdt den 10. februar 2021. Forslaget har til formål at lette indsamlingen af elektronisk bevismateriale på tværs af landegrænser i straffesager. Dertil har direktivforslaget til formål at reducere hindringer for tjenesteudbydernes frie udveksling af tjenesteydelser. Forslaget til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager er ikke omfattet af retsforbeholdet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Direktivforslaget forventes at kræve ændringer i dansk lovgivning. Fra dansk side er man overordnet positiv over for forslaget, og der vil fra dansk side blive lagt vægt på, hvilken betydning forslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, tjenesteudbydere og forbrugere samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 17. april 2018 en pakke bestående af a) et forordningsforslag om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager samt b) et direktivforslag om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

De to forslag supplerer de eksisterende EU-regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater samt den europæiske efterforskningskendelse. Danmark deltager ikke i sidstnævnte på grund af retsforbeholdet.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. I henhold til artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, og forordningen vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 og 62. Direktivforslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således vil være bindende for og finde anvendelse i Danmark. Begge forslag vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Forbedring af grænseoverskridende adgang til e-beviser har indgået i arbejdet med strafforfølgelse i cyberspace, der bl.a. omfatter spørgsmål vedrørende kryptering og e-beviser. Emnet har siden 2015 været drøftet på en række rådsmøder.

Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7. december 2018 og til direktivforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev indledt den 10. februar 2021, og der er indtil videre afholdt ét forhandlingsmøde med Parlamentet.

Direktivforslaget er modtaget i dansk sprogversion den 25. maj 2018.

Sagen er på dagsordenen for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en statusorientering om fremdriften i forhandlingerne.

3. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige direktivforslag har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau. Den følgende gennemgang afspejler Rådets generelle indstilling til direktivforslaget, der blev vedtaget på rådsmø-

det (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018. Det skal i den forbindelse understreges, at forslaget aktuelt er under trilogforhandling, og at der derfor løbende må forventes at blive fremsat kompromisforslag, der kan afvige fra Rådets generelle indstilling.

Direktivforslaget har til formål at forpligte medlemslandene til at forpligte udbydere af visse elektroniske tjenester, som udbyder tjenester i EU, til at udpege en retlig repræsentant, som skal modtage, overholde og håndhæve afgørelser fra kompetente myndigheder om indsamling af bevismateriale i straffesager på vegne af den pågældende tjenesteudbyder. Der vil eksempelvis kunne være tale om de kendelser om udlevering og sikring af elektronisk bevismateriale, der indføres med det samtidigt fremsatte forordningsforslag, men der kan også være tale om rent nationale anmodninger eller anmodninger baseret på den europæiske efterforskningskendelse eller i medfør af reglerne om retshjælp.

Det afgørende for, om en tjenesteudbyder ”udbyder tjenester i EU”, er, om tjenesteudbyderen gør det muligt for juridiske eller fysiske personer i en eller flere medlemsstater at anvende sine tjenester. Den blotte tilgængelighed af tjenesten er dog ikke tilstrækkelig. Der stilles derfor også krav om en ”væsentlig tilknytning” til den eller de medlemsstater, hvor tjenesterne stilles til rådighed, hvilket vil skulle afgøres på grundlag af en række momenter. En sådan væsentlig tilknytning anses for at være til stede, hvis tjenesteudbyderen er etableret i EU.

For tjenesteudbydere uden for EU vil det være afgørende for, om kravet om væsentlig tilknytning er opfyldt, der er et betydeligt antal brugere i en eller flere medlemsstater, eller om tjenesteudbyderen målretter sine tjenester mod en eller flere medlemsstater, f.eks. ved at markedsføre tjenesterne på det nationale sprog eller ved at udbyde app's i lokale ”app-butikker”.

Forslaget finder ikke anvendelse for tjenesteudbydere, der er etableret i en enkelt medlemsstat og alene udbyder tjenester på denne medlemsstats område. Danske virksomheder, der alene udbyder tjenester i Danmark, vil således ikke blive forpligtet efter direktivet.

Udbydere af følgende typer af tjenester er omfattet af forslaget:

- 1) Elektroniske kommunikationstjenester som defineret i artikel 2, stk. 4, i direktivet om en europæisk kodeks for

elektronisk kommunikation Informationssamfundets tjenester som defineret i artikel 1, stk. 1, litra b, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535, som gør det muligt for brugerne at kommunikere med hinanden, eller som giver mulighed for behandling eller lagring af data på vegne af de brugere, som tjenesten udbydes til.

- 2) Internetdomænenavns- og IP-nummereringstjenester såsom udbydere af IP-adresser, domænenavnsadministratorer, domænenavnsregistratorer og hermed forbundne privatlivs- og proxytjenester.

En udbyder af sådanne tjenester, som udbyder sine tjenester i EU, jf. det ovenfor beskrevne, vil skulle udpege mindst én retlig repræsentant inden for EU. Repræsentanten vil skulle udpeges i en af de medlemsstater, hvor tjenesteudbyderen udbyder sine ydelser eller er etableret.

Den retlige repræsentant kan være en fysisk eller juridisk person, herunder tredjemand. Tjenesteudbyderen vil også kunne udpege et eksisterende forretningssted, herunder en juridisk enhed, et agentur, et kontor eller hovedsædet.

Direktivforslaget indeholder en bestemmelse om, at hvis en tjenesteudbyder er forpligtet til at udpege en retlig repræsentant, og hvis tjenesteudbyderen udbyder sine tjenester i en medlemsstat, der deltager det retlige samarbejde på det strafferetlige område (instrumenter vedtaget i henhold til TEUFafsnit V, kapitel 4), skal tjenesteudbyderen udpege mindst én retlig repræsentant i en medlemsstat, der deltager i det retlige samarbejde i straffesager. Baggrunden for denne bestemmelse er, at Danmark som følge af retsforbeholdet (samt i et vist omfang også Irland og Storbritannien) ikke i alle tilfælde vil være bundet af den retsakt (f.eks. den europæiske efterforskningskendelse), som ligger til grund for anmodningen til den retlige repræsentant.

Dette medfører, at en retlig repræsentant udpeget i Danmark (eller i en anden medlemsstat, der ikke deltager i et eller flere af de relevante samarbejdsinstrumenter), ikke vil kunne varetage sit hverv fuldt ud, idet vedkommende ikke vil kunne modtage en kendelse i henhold til det instrument, som medlemsstaten ikke deltager i.

For Danmark vil denne bestemmelse i praksis medføre, at en dansk tjenesteudbyder omfattet af direktivet, der udbyder tjenester i et andet EU-land end Danmark, ikke vil kunne udpege sin retlige repræsentant i Danmark,

fordi Danmark som følge af retsforbeholdet ikke i alle tilfælde vil være bundet af de retsakter, der ligger til grund for anmodningen. Den danske virksomhed vil således skulle udpege sin retlige repræsentant i en medlemsstat, der deltager i det EU-retlige samarbejde på det strafferetlige område.

Tjenesteudbyderne skal oplyse den centrale myndighed i den medlemsstat, hvori den retlige repræsentant udpeges, om udpegningen og kontaktoplysninger på den pågældende retlige repræsentant, samt om det eller de sprog, der kan rettes henvendelse til repræsentanten på. Har en tjenesteudbyder udpeget flere retlige repræsentanter, skal tjenesteudbyderen desuden oplyse om de kriterier, som tjenesteudbyderen har fastsat skal gælde for fordelingen mellem repræsentanterne ved fremsendelsen af henvendelser. Medlemslandenes myndigheder vil kunne afvige fra disse kriterier i behørigt begrundede tilfælde. Tjenesteudbyderen skal gøre oplysningerne offentligt tilgængelige og orientere om eventuelle ændringer.

Medlemsstaterne skal ved fastsættelsen af nationale regler sikre bl.a., at såvel den retlige repræsentant som tjenesteudbyderen kan gøres ansvarlige for manglende opfyldelse af de forpligtelser, der udspringer af den retlige ramme, som gælder ved repræsentantens modtagelse af afgørelser og kendelser.

Medlemsstaterne skal bl.a. også indføre sanktioner for tjenesteudbyderens overtrædelse af nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af direktivet, herunder hvis en tjenesteudbyder ikke udpeger en retlig repræsentant i overensstemmelse med direktivet eller ikke forsyner repræsentanten med de nødvendige beføjelser og ressourcer til generelt at kunne efterkomme de kompetente myndigheders afgørelser. Straffen for ikke at efterkomme en konkret afgørelse, såsom en kendelse i en konkret sag, vil derimod skulle følge af andre instrumenter, såsom det samtidigt fremsatte forordningsforslag eller af national ret.

Direktivforslaget indfører endvidere en række andre forpligtelser for de enkelte medlemsstater med henblik på sikring af direktivets effektivitet.

Direktivforslaget indeholder herudover bestemmelser om mekanismer vedrørende koordination mellem de centrale myndigheder i medlemsstaterne, gennemførelse, evaluering og ikrafttræden.

Der henvises for en nærmere gennemgang af forordnings- og direktivforslagene om E-beviser, herunder i forhold til retssikkerhed og forholdet til det

danske retsforbehold, til justitsministerens besvarelse af 29. januar 2019 af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Europaudvalg.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Forslaget behandles i Europa-Parlaments Udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), som vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Europa-Parlamentet foreslår bl.a. at sammenlægge forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager med direktivforslaget om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager, så der alene lægges op til at vedtage én samlet forordning om e-beviser.

Endvidere foreslås det, at den forpligtelse, der fremgår af direktivforslaget til at forpligte tjenesteudbydere af visse elektroniske tjenester, som udbyder tjenester i EU, til at udpege en retlig repræsentant begrænses til at finde anvendelse for tjenesteudbydere, der ikke er etableret i EU, og tjenesteudbydere, der er etableret i et medlemsland, der ikke er bundet af forordningen.

Europa-Parlamentet lægger endvidere op til at ændre definitionerne på de typer af data, der er omfattet af forordningsforslaget, herunder foreslås der bl.a. tre typer af datakategorier (abonnementsdata, trafikdata og indholdsdata) frem for de fire typer af datakategorier (abonnementsdata, adgangsdata, transaktionsdata og indholdsdata), som fremgår af Kommissionens oprindelige forordningsforslag.

Herudover forelås det bl.a., at forordningsforslaget skal indeholde en udvidet notifikationsmekanisme i henhold til udstedelsen af europæiske editions- og sikringskendelser.

Det bemærkes, at trilogforhandlingerne om forslaget blev indledt den 10. februar 2021, og at det forventes, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger løbende vil blive fremsat kompromisforslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at forslaget omfatter tjenesteudbydere, der udbyder deres tjenester i EU, uanset hvor de er etableret, dvs. både i og uden for EU.

Kommissionen har i den forbindelse anført, at det i mangel af en fælles EU-tilgang er sandsynligt, at ukoordinerede nationale løsninger i forhold til modtagelse, overholdelse og fuldbyrdelse af afgørelser om indsamling af bevismateriale i straffesager vil føre til en fragmentering og skabe et klude-tæppe af forskellige og potentielt konfliktende nationale forpligtelser for de tjenesteudbydere, der driver virksomhed på flere markeder. Kommissionen har anført, at dette hæmmer leveringen af tjenesteydelser i hele EU.

På baggrund af de forskellige retlige tilgange samt de mange interessenter vurderer Kommissionen således, at det er mest hensigtsmæssigt med lovgivning på EU-niveau for at kunne adressere problemerne.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der findes ikke i dansk ret regler om tjenesteudbyderes udpegning af en retlig repræsentant med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

Er der tale om et efterforskningskridt i Danmark, som foretages af dansk politi, f.eks. et editionskendelse til en dansk tjenesteudbyder, vil der kunne rettes direkte henvendelse til den danske tjenesteudbyder.

7. Konsekvenser

Det vurderes, at en vedtagelse af direktivforslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Det vurderes endvidere, at en vedtagelse af direktivforslaget vil have konsekvenser for erhvervslivet. Disse konsekvenser vil være forbundet med, at danske virksomheder, der er omfattet af direktivet, skal udpege en retlig repræsentant, der skal være bosiddende eller etableret i en anden medlemsstat end Danmark og besvare anmodninger fra andre medlemsstaters retslige myndigheder vedrørende udlevering af bevismateriale i straffesager. De nærmere økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vil skulle afklares nærmere i forbindelse med gennemførelsen af direktivet i dansk ret.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, Politiforbundet, Datatilsynet og Domstolsstyrelsen har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til forslagene.

IT-Politisk forening, Erhvervsstyrelsen og Dansk Erhverv har afgivet høringssvar med bemærkninger til begge forslag.

IT-Politisk forening har bl.a. anført, at direktivforslaget kan medføre en konkurrencemæssig ulempe for danske tjenesteudbydere, da de modsat tjenesteudbydere i andre EU-lande ikke nødvendigvis kan nøjes med at udpege en retlig repræsentant i deres hjemland. Det bør efter dansk ret sikres, at en dansk tjenesteudbyder kan udlevere de nødvendige oplysninger om danske borgere til en retlig repræsentant uden for Danmark – med henblik på, at den retlige repræsentant kan efterleve en europæisk editionskendelse.

Dansk Erhverv har bl.a. anført, at der på tværs af grænser er behov for en ny måde at behandle og fremskaffe elektronisk bevismateriale i straffesager. Dog bemærkes det, at konsekvenserne af retsforbeholdet bør undersøges både for danske virksomheder og globale virksomheders tilskyndelse til at slå sig ned med hovedsæde i Danmark.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at en vedtagelse af direktivforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det fremsatte forordningsforslag kan medføre væsentlige administrative byrder for erhvervslivet.

9. Forhandlingssituationen

Direktivforslaget har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau forud for den første trilogforhandling med Europa-Parlamentet den 10. februar 2021, men der er endnu ikke kendskab til andre landes officielle holdninger til det endelige forslag.

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning på den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for forslaget, der har til formål at lette det retlige samarbejde i straffesager og reducere hindringer for tjenesteudbydernes frie udveksling af tjenesteydelser i EU.

Danmark er således positivt indstillet over for, at direktivet indebærer, at danske virksomheder omfattet af direktivet, der udbyder tjenesteydelser i andre medlemsstater, fremadrettet ikke vil blive mødt med forskellige krav vedrørende udpegning af retlige repræsentanter i de forskellige medlemsstater. Der vil f.eks. ikke fremadrettet kunne stilles krav om, at danske virksomheder udpeger repræsentanter i alle de medlemsstater, hvori virksomhederne udbyder tjenesteydelser.

Direktivforslaget vil imidlertid medføre visse konsekvenser for Danmark, jf. pkt. 7. Fra dansk side har der under forhandlingerne været lagt vægt på, hvilken betydning forordnings- og direktivforslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater, herunder særligt set i lyset af, at forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager ikke finder anvendelse for eller i Danmark.

Kommissionen har i sammenhæng hermed uformelt tilkendegivet over for regeringen, at kendelser efter det af Kommissionen fremsatte forordningsforslag som udgangspunkt – på samme måde som for tjenesteydere fra lande uden for EU – tillige vil omfatte bevismateriale, der er lagret i Danmark.

Forordningsforslaget i sammenhæng med direktivforslaget vil også medføre, at en repræsentant for en dansk tjenesteudbyder omfattet af direktivet, der udbyder tjenester i et andet EU-land end Danmark, vil have de samme rettigheder som repræsentanter for tjenesteydere fra lande uden for EU i forhold til håndteringen af editions- og sikringskendelser efter forordningen. Det gælder bl.a. forordningens regler om håndtering af de situationer, hvor der måtte gælde særlige nationale regler for udlevering af bevismateriale.

Regeringen afventer i øjeblikket Kommissionens bekræftelse af ovenstående forståelse af forordningens anvendelse for danske virksomheder.

I forbindelse med de aktuelle trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet vil man fra dansk side fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslagene vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Direktivforslaget har sammen med det samtidigt fremsatte forordningsforslag senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. marts 2019 med henblik på forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019.

Direktivforslaget blev forelagt sammen med forordningsforslaget forud for den uformelle videokonference for justitsministre den 2. december 2020 under dagsordenspunktet ”Retlige aspekter af terrorbekæmpelse: c) Digitalt samarbejde”.

Dagsordenspunkt 3: Lagring af data (logging)

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en politisk drøftelse. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, ligesom den ikke rejser spørgsmål i relation til nærhedsprincippet. Danmark lægger vægt på, at det inden for EU-rettens grænser, herunder praksis fra EU-Domstolen, sikres, at nationale myndigheder i videst muligt omfang har adgang til og mulighed for at pålægge teleudbydere at logge teleoplysninger. Fra dansk side kan man derfor opfordre til og støtte, at der på EU-niveau arbejdes for at finde fælles løsninger på, hvordan nationale logningsregler kan indrettes fremover.

2. Baggrund

EU-Domstolen har den 6. oktober 2020 afsagt dom i EU-Domstolens forenede sager C-511/18 og C-512/18, La Quadrature du Net m.fl. og C-520/18, Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl. Dommen har betydning for medlemsstaternes mulighed for at pålægge teleudbydere mv. at lagre oplysninger om tele- og internettrafik til brug for bl.a. efterforskning og retsforfølgning af kriminalitet og terror.

En række medlemsstater – herunder Danmark – er på baggrund af dommen af 6. oktober 2020 ved at overveje, hvilke tilpasninger af deres nationale logningsregler der er behov for i lyset af EU-domstolens dom.

Efter dommen af 6. oktober 2020 nedsatte det daværende formandskab for Rådet en ny arbejdsgruppe med henblik på at drøfte konsekvenserne af dommen. Der har været en række indledende drøftelser i arbejdsgruppen, og arbejdet forventes at fortsætte i 2021.

Rådet udtalte i en fælles erklæring den 13. november 2020 om de seneste terrorangreb i Europa, at adgang til digitale oplysninger, som er afgørende for at forebygge og bekæmpe terrorhandlinger, skal – med respekt for de grundlæggende rettigheder – sikres og styrkes, navnlig ved bl.a. at finde

frem til en model for opbevaring af data med henblik på kriminalitetsbekæmpelse.

Det Europæiske Råd har i sine konklusioner fra mødet den 10. og 11. december 2020 understreget behovet for at fremme arbejdet med den lagring af data, der er nødvendig for at bekæmpe grov kriminalitet, i lyset af EU-Domstolens seneste retspraksis og under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder.

Spørgsmålet om logning har imidlertid været drøftet i EU-regi gennem længere tid – også forud for dommen fra EU-Domstolen den 6. oktober 2020.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28.-29. marts 2017 blev der nedsat en arbejdsgruppe, der skulle drøfte konsekvenserne af EU-Domstolens dom i Tele2-sagen af 21. december 2016, som ligeledes havde betydning for medlemsstaternes nationale logningsregler. Bl.a. som resultat heraf vedtog Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2019 en række rådskonklusioner, hvori betydningen af loggede oplysninger blev understreget, og Kommissionen blev opfordret til bl.a. at indsamle oplysninger om behovet for loggede oplysninger hos retshåndhævende myndigheder i medlemsstaterne samt forberede et omfattende studie med angivelse af løsninger for logning af data, herunder mulige lovgivningsinitiativer.

Den 22. oktober 2020 delte Kommissionen et eksternt studie med Rådet, som Kommissionen havde foranstaltet på baggrund af rådskonklusionerne. Det eksterne studie beskrev rammerne og praksis for logning og brug af loggede oplysninger i 10 udvalgte medlemsstater. Studiet blev offentliggjort den 7. december 2020.

Herudover har spørgsmålet om rammerne for medlemsstaternes nationale logningsordninger været drøftet i forbindelse med forhandlingerne om forslag til en ny e-data-beskyttelsesforordning.

3. Formål og indhold

Formandskabet har lagt op til en politisk drøftelse og meningsudveksling om logning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Sagen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Efter retsplejelovens § 786, stk. 4, påhviler det udbydere af telenet eller telenetjenester at foretage registrering og opbevaring (logning) i 1 år af oplysninger om teletrafik (tele- og internetkommunikation) til brug for efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold. Bestemmelsen blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 378 af 6. juni 2002 (anti-terrorpakke I) og trådte i kraft den 15. september 2007.

Med hjemmel i denne bestemmelse er der fastsat nærmere regler om logning i bekendtgørelse nr. 988 af 28. september 2006, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 660 af 19. juni 2014, om udbydere af elektroniske kommunikationsnets og elektroniske kommunikationstjenesters registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logningsbekendtgørelsen).

Efter logningsbekendtgørelsen skal teleudbydere registrere og opbevare en række oplysninger om navnlig teletrafik for alle deres kunder i et år.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Det forventes dog, at der i lyset af dommen af 6. oktober 2020 vil skulle foretages tilpasninger af de danske logningsregler.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over den skriftlige høring af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. marts 2017 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred enighed blandt EU-landene om behovet for effektive logningsregler, der udgør centrale efterforskningsredskaber for de nationale politimyndigheder og efterretningstjenester.

En række medlemsstater har udtrykt skepsis over for EU-Domstolens dom af 6. oktober 2020. Der forventes at være generel opbakning til at fortsætte arbejdet i EU-regi med at finde en fælles vej frem på logning.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side vil man sammen med de andre EU-lande og Kommissionen arbejde for at finde fælles løsninger på, hvordan logningsregler kan indrettes fremover. Danmark lægger i den forbindelse stor vægt på, at nationale myndigheders muligheder for logning sikres i videst muligt omfang inden for EU-rettens grænser.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2019, hvor rådskonklusionerne blev vedtaget. Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. marts 2017, rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. juni 2017, rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. december 2017 og rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. december 2018.

Dagsordenspunkt 4: Etableringen af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) – Statusorientering

Revidereret notat. Ændringer er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en status over gennemførelsen af forordningen om Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO). Sagen er omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte i juli 2013 med hjemmel i TEUF artikel 86 et forordningsforslag om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO). Forordningen blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. oktober 2017. Det er på nuværende tidspunkt alene 22 medlemsstater, som deltager i samarbejdet om EPPO som led i et såkaldt forstærket samarbejde.

Forordningen er omfattet af retsforbeholdet, hvilket indebærer, at den ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

Der er løbende gjort status på implementeringen af EPPO på RIA-rådsmøderne, hvor spørgsmålet om fremdrift i implementeringen og udpegelsen af en europæisk chefanklager har været tilbagevendende punkter. På rådsmødet den 7.-8. oktober 2019 blev den nye europæiske chefanklager, Laura Codruța Kövesi (Rumænien), udpeget.

På rådsmødet den 2.-3. december 2019 blev der igen gjort status over implementeringen af EPPO, og ambitionen om en funktionsdygtig europæisk anklagemyndighed inden november 2020 blev gentaget. Senest har det portugisiske formandskab tilkendegivet, at denne ambition forventes nået i marts 2021.

3. Formål og indhold

Formålet med punktet er at give en statusopdatering på oprettelsen af EPPO.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen er vedtaget med hjemmel i TEUF artikel 86 og er således omfattet af retsforbeholdet. Sagen har derfor ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har af samme årsag ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 18. februar 2020 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Forhandlingssituationen

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark deler målsætningen om at sikre bedst mulig beskyttelse af EU's finansielle midler. Derfor vil man fra dansk side være opmærksom på at sikre grundlaget for et effektivt samarbejde mellem den danske anklagemyndighed og EPPO.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. oktober 2020 og forud for den uformelle videokonference for justitsministre den 2. december 2020 under dagsordenspunkt 3.

Dagsordenspunkt 5: Rådskonklusioner om den nye strategi for implementering af EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en politisk drøftelse af rådskonklusioner om den nye strategi for implementering af EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder (herefter Chartret) med fokus på at sikre en effektiv anvendelse af Chartret i medlemsstaterne. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man overordnet positiv over for, at der med en ny strategi sættes fokus på implementering af Chartret og dermed på at sikre overholdelsen af grundlæggende rettigheder i EU. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tilslutte sig rådskonklusionerne.

2. Baggrund

På den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 er rådskonklusionerne om den nye strategi for implementering af EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder på dagsordenen med henblik på vedtagelse.

Indholdet af rådskonklusionerne forhandles i arbejdsgruppen om Grundlæggende Rettigheder, Borgerlige Rettigheder og Fri Bevægelighed for Personer (FREMP), før den endelige tekst forelægges til vedtagelse af Rådet.

Det tiltrædende portugisiske formandskab præsenterede i forbindelse med den uformelle videokonference for justitsministre i december 2020 sit arbejdsprogram for justitsområdet, som bl.a. fokuserer på grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet, herunder den nye strategi for implementering af Charteret. Ved samme uformelle videokonference orienterede Kommissionen om udkastet til den nye strategi.

Udkastet til den nye strategi er en opfølgning på strategien om Chartret, som Kommissionen vedtog i 2010 i forbindelse med, at Chartret blev juridisk bindende.

Udkastet til ny strategi tager udgangspunkt i fire områder:

1. Sikring af effektiv anvendelse af Chartret i medlemsstaterne, herunder ved at udarbejde en årlig rapport om anvendelsen af Chartret.
2. Styrkelse af civilsamfundsorganisationer, rettighedsforkæmpere og domstole.
3. Fremme af brugen af Chartret som et kompas for EU-institutioner.
4. Styrkelse af befolkningens bevidsthed om deres charterrettigheder, herunder ved at iværksætte en oplysningskampagne.

Strategien vil supplere den kommende europæiske handlingsplan for demokrati, den årlige rapport om retsstatsprincippet og unionsborgerskabsrapporten 2020, som sammen illustrerer Kommissionens fokus på at fremme og beskytte de grundlæggende værdier, som EU bygger på.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at sikre et styrket fokus på Chartret, herunder sikre at Chartret anvendes fuldt ud af EU og dets medlemsstater. Kommissionen vurderede, at der er behov for en ny strategi i lyset af, at der siden den første strategis vedtagelse er opstået nye udfordringer for grundlæggende rettigheder, herunder for så vidt angår migration og sikkerhed, og senest i forbindelse med COVID-19-krisen.

Rådskonklusionerne fokuserer særligt på fem overordnede temaer:

1. Forebyggelse mod krænkelse af grundlæggende rettigheder ved at træne aktører, som f.eks. nationale menneskeretsinstitutioner og ved at fremme offentlighedens kendskab til Chartret.
2. Sikring af Chartrets anvendelse ved bl.a. at anvende EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) ekspertise og data, sikre at lovforslag mv. er forenelige med Chartret ved brug af guidelines, understrege vigtigheden af at nationale, regionale og lokale forvaltninger sikrer forenelighed med Chartret og koordinering og udveksling af god praksis mellem medlemsstater.
3. Håndhævelse og monitorering af Chartret, herunder ved at EU-Kommissionen forpligtes til at udarbejde en årlig rapport om Chartrets anvendelse.
4. Anerkendelse af, at nationale menneskeretsinstitutioner (NHRI) og ligestillingsorganer spiller en afgørende rolle for at beskytte og promovere grundlæggende rettigheder og skabe opmærksomhed på at sikre overensstemmelse med Chartret.
5. Anerkendelse af civilsamfundsorganisationers arbejde med at hjælpe borgere og skabe opmærksomhed på rettigheder i Chartret og

opfordre medlemsstaterne til at overveje, hvordan interaktionen og samarbejdet med civilsamfundsorganisationer kan forbedres.

Udkastet til rådskonklusioner har fået positiv modtagelse, og der har generelt været bred opbakning blandt medlemslandene ved forhandlingerne i FREMP. Det forventes derfor, at samtlige medlemslande vil tilslutte sig rådskonklusionerne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af forhandlingerne i FREMP er det forventningen, at der blandt EU's medlemsstater er bred opbakning til rådskonklusionerne.

10. Forhandlingssituationen

Udkast til rådskonklusioner er forhandlet i arbejdsgruppen FREMP.

11. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for, at der med en ny strategi sættes fokus på at sikre, at Chartret anvendes fuldt ud af EU og dets medlemsstater

og dermed på at sikre overholdelsen af grundlæggende rettigheder. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne støtte rådskonklusionerne.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 6: Rådskonklusioner om EU's rapport om unionsborgerskab 2020

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner om EU's rapport om unionsborgerskab (herefter: "unionsborgerskabsrapporten"). Rapporten redegør bl.a. for de fremskridt, der er gjort med unionsborgerskabet siden den seneste rapport fra 2017, og indeholder tiltag, der har til formål at styrke den demokratiske deltagelse, lette den frie bevægelighed, beskytte og fremme unionsborgerskabet samt beskytte unionsborgere i og uden for Europa. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man overordnet positiv over for, at der med rådskonklusionerne og rapporten sættes fokus på unionsborgerskabet. Det forventes, at man fra dansk side vil tilslutte sig rådskonklusionerne.

2. Baggrund

På den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 er rådskonklusionerne om unionsborgerskabsrapporten på dagsordenen med henblik på vedtagelse.

Kommissionen aflægger hvert tredje år rapport til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, hvor der gøres status på udviklingen for unionsborgerskabet.

På baggrund af unionsborgerskabsrapporten fra 2017 fremlagde Rådet i 2017 et sæt rådskonklusioner med fokus på at fremme, beskytte og styrke unionsborgerrettigheder, øge og forbedre borgernes deltagelse i EU's demokratiske liv, forenkling af unionsborgeres dagligdag ved at fjerne bl.a. retlige hindringer og styrke sikkerheden, fremme ligestilling og beskytte alle i EU mod forskelsbehandling. Rådskonklusionerne blev vedtaget den 11. maj 2017.

Unionsborgerskabsrapporten 2020 gør status på udviklingen for unionsborgerskabet siden 2017. Der har siden 2017 været betydelige udfordringer i forbindelse med udøvelse af rettighederne som EU-borger, herunder i forbindelse med COVID-19-pandemien. Rapporten fremsætter bl.a. på den baggrund nye prioriteter og tiltag, der kan medvirke til at styrke og fremme rettigheder for unionsborgere, herunder en opdatering af EU's retningslinjer for fri bevægelighed fra 2009.

Unionsborgerskabsrapporten supplerer den europæiske handlingsplan for demokrati, der fastlægger rammerne for tiltag, som skal styrke borgerne og opbygge mere modstandsdygtige demokratier og den nye strategi for EU's Charter for Grundlæggende Rettigheder.

Der er på baggrund af unionsborgerskabsrapporten udarbejdet et udkast til rådskonklusioner om styrkelse af unionsborgere og deres rettigheder. Rådskonklusionernes indhold forhandles i arbejdsgruppen om Grundlæggende Rettigheder, Borgerlige Rettigheder og Fri Bevægelighed for Personer (FREMP), før den endelige tekst forelægges til vedtagelse af Rådet på rådsmødet den 11.-12. marts 2021. Udkastet til rådskonklusioner har fået positiv modtagelse, og der har generelt været bred opbakning blandt medlemslandene ved forhandlingerne i FREMP. Det forventes derfor, at langt de fleste medlemslande vil tilslutte sig rådskonklusionerne.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at vedtage de prioriteter for de næste tre år, der på baggrund af unionsborgerskabsrapporten, skal prioriteres.

Udkastet til rådskonklusionerne tager udgangspunkt i de fire områder, som unionsborgerskabsrapporten tillige tager udgangspunkt i:

1. Styrkelse af demokratisk deltagelse, bemyndigelse og inklusion af unionsborgere i EU.
2. Fremme den frie bevægelighed og forenkling af dagligdagen.
3. Beskyttelse og fremme af unionsborgerskabet.
4. Beskyttelse af EU-borgere i og uden for Europa, herunder i krisetider.

For at sikre en styrkelse af demokratisk deltagelse, bemyndigelse og inklusion af unionsborgere i EU opfordres Kommissionen i udkastet til rådskonklusioner til bl.a. at formidle udvekslingen af de bedste fremgangsmåder til at sikre unionsborgeres ret til at stemme til valg, fortsætte med at promovere kvinders politiske deltagelse og skabe opmærksomhed om unionsborgeres

muligheder for deltagelse i skabelsen af politik, der vedrører dem, eksempelvis gennem EU's ungdomsdialog. Medlemsstaterne opfordres ligeledes til bl.a. at forbedre uddannelsen om unionsborgerskab for børn og unge og opmuntre en styrkelse af den europæiske dimension i nationale debatter op til valget til Europa-Parlamentet i 2024.

For at fremme den frie bevægelighed og forenkle dagligdagen for unionsborgere opfordres Kommissionen i udkastet til rådskonklusioner til bl.a. at opdatere EU's retningslinjer for fri bevægelighed fra 2009, sikre korrekt implementering af borgerrettighedsbestemmelser i udtrædelsesaftalen mellem EU og Storbritannien, herunder fortsat at støtte beskyttelsen af unionsborgere, der har udnyttet deres ret til fri bevægelighed i EU og har været bosat i Storbritannien inden landet trådte ud af EU.

Beskyttelse og fremme af unionsborgerskabet bør ligeledes sikres. Derfor opfordres Kommissionen i udkastet til rådskonklusioner til bl.a. fortsat at monitorere betydningen af de restriktioner for unionsborgeres rettigheder, der særligt er vedtaget i løbet af COVID-19-pandemien, adressere spredningen og betydning af misinformation og sikre ligestilling og ikke-diskrimination i EU ved at forbedre anvendelsen af eksisterende lovgrundlag. Medlemsstaterne opfordres også til bl.a. at sikre ligebehandling af alle unionsborgere og deres familier, der udnytter retten til fri bevægelighed.

Afslutningsvist opfordres – for at sikre beskyttelse af EU-borgere i og uden for Europa, herunder i krisetider – Kommissionen til bl.a. at fortsætte med at arbejde for en stærk europæisk sundhedsunion, der gør EU og dets medlemsstater bedre i stand til at adressere fremtidige pandemier og øge støtten til unge unionsborgere, inklusiv borgere fra dårligere stillede grupper, med at få adgang til uddannelse, lærlingeordninger og beskæftigelse gennem et styrket ungdomsgaranti. Medlemsstaterne opfordres til at øge det fælles beredskab og kapacitet til at beskytte og støtte unionsborger uden for EU i krisetider og tage del i den planlagte evaluering i 2021 af EU-reglerne om konsulær beskyttelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af forhandlingerne i FREMP er det forventningen, at der blandt de fleste af EU's medlemsstater er bred opbakning til rådskonklusionerne.

10. Forhandlingssituationen

Udkast til rådskonklusioner er forhandlet i arbejdsgruppen FREMP.

11. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for, at der sættes fokus på at styrke den demokratiske deltagelse, lette den frie bevægelighed, beskytte og fremme unionsborgerskabet og beskytte unionsborgere i og uden for Europa. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne støtte rådskonklusionerne.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 7: Europæisk juridisk uddannelse i 2021-2024

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 med henblik på en orientering fra Kommissionen om Kommissionens meddelelse ”Strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024”. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet, og sagen giver ikke anledning til overvejelser om nærhedsprincippet eller lovgivningsmæssige og økonomiske konsekvenser. Det forventes, at der vil være generel opbakning fra de andre medlemsstater til strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU. Fra dansk side er man også generelt positivt indstillet.

2. Baggrund

Det forventes, at Kommissionen vil informere om Kommissionens meddelelse ”Strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024” (KOM (2020) 713 final).

Med Lissabontraktaten fik EU beføjelser til at ”støtte uddannelse af retsvæsenets aktører” i sager, der vedrører retligt samarbejde på det civil- og strafferetlige område. Formålet med at uddanne retsvæsenets aktører, f.eks. dommere, i EU er bl.a. at give disse grundlaget for at sikre EU-retten effektiv og ensartet virkning på tværs af medlemsstater.

Kommissionen udsendte en meddelelse i 2011 (KOM (2011) 551) om opbygning af tillid til retsvæsenet overalt i EU – et nyt aspekt af uddannelsen af retsvæsenets aktører i EU – som havde til formål at give retsvæsenets aktører i EU adgang til uddannelse i EU-ret af høj kvalitet.

I 2019 blev der offentliggjort en evaluering af strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2011-2020 (SWD (2019) 380), som viser, at strategien overordnet har nået sine mål. Mere end halvdelen af retsvæsenets aktører inden for EU har således deltaget i uddannelse inden for EU-ret eller

andre medlemsstaters ret. Derudover har strategien bidraget til at øge antallet af uddannelsesaktiviteter og fremmet nye aktiviteter, såsom udvekslingsprogrammer.

Det fremgår af Kommissionens meddelelse (KOM (2020) 713 final), at EU står over for en række udfordringer, herunder en forringelse af retsstaten, eksponentiel digitalisering af samfundet og udsigterne til EU-medlemskab for landene på Vestbalkan. Dette kan have en negativ indvirkning på en effektiv og ensartet gennemførelse af EU-retten.

Disse udfordringer skal bl.a. afhjælpes gennem uddannelse af retsvæsenets aktører, hvilket kræver en samlet strategi for at styrke videreuddannelse inden for EU. Uddannelse af retsvæsenets aktører er vigtige i forbindelse med at sikre en effektiv gennemførelse af effektiv og ensartet gennemførelse af EU-retten.

3. Formål og indhold

Det forventes, at formålet med dagsordenspunktet er at drøfte indholdet af Kommissionens meddelelse om en strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024.

Kommissionens meddelelse indeholder en strategi for at styrke videreuddannelse af retsvæsenets aktører inden for EU-ret. Dette skal bl.a. ske ved, at uddannelse inden for EU-ret udvides til at omfatte nye emner, erhverv og geografiske områder.

I meddelelsen henstiller Kommissionen bl.a. til, at alle medlemsstater opretter et nationalt netværk af koordinatore for EU-retten for dommere og anklagere med henblik på at fremme grænseoverskridende samarbejde mellem sådanne netværk.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Det forventes ikke, at spørgsmålet om nærhedsprincippet er relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det forventes ikke, at sagen medfører lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Det forventes ikke, at sagen medfører økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Det forventes ikke, at sagen giver anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være generel opbakning fra de andre lande til strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for strategien om uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører inden for EU 2021-2024 har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.